

Finansdepartementet
Via mejl:
fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till
fi.bas@regeringskansliet.se

2022-12-29

Er ref: Fi2022/02452

FF ref 2022/29

Bättre konsekvensutredningar, Ds 2022:22

Finansbolagen välkomnar utredningens förslag men anser att mer bör göras omgående när det gäller arbetet med normgivning från EU. Till skillnad mot de förslag som lämnas i promemorian bör krav på konsekvensanalyser gälla även för förslag till reglering som tas fram av regeringen.

Finansbolagen instämmer i bedömning att en förutsättning för att en konsekvensutredning av god kvalitet ska kunna tas fram är att den påbörjas tidigt. Enligt Finansbolagen bör analysen påbörjas redan när ny reglering initieras och därefter göras fortlöpande som en integrerad del av processen så att analyserna blir en effektiv och strategisk vägvalshjälp mellan tänkbara alternativ. Idag görs konsekvensutredningar ofta sent, när ett förslag redan har tagits fram, närmast som en formalitet.

Konsekvenser av EU:s reglering

Utredningen föreslår att en särskild utredare ska ges i uppdrag att analysera behoven av konsekvensutredningar och samråd i olika skeden av EU:s lagstiftningsprocess. Förbättringar inom EU-arbetet i väsentliga delar är emellertid redan väl utredda och bör omgående implementeras.

Huvuddelen av regelverket för den finansiella sektorn har sin grund i EU-regler eller är direkt verkande EU-regler. Självfallet borde detta förhållande redan vara styrande för den svenska processen men tyvärr är så inte fallet. När inte svenska förhållanden, konsekvenser och synpunkter fångas upp effektivt redan under processen när reglerna initieras och senare i praktiken bestäms på EU-nivå, är risken uppenbar regleringen varken bidrar till ett stärkt konsumentskydd eller främjar konkurrensen på den svenska marknaden. Möjligheterna att påverka regelutvecklingen är tyvärr ofta mycket små när EU-lagstiftningen har nått det svenska utredningsväsendet och efterföljande remissförfaranden.

Ett förhållande av särskild betydelse när det gäller finansiell reglering från EU är att den närmast uteslutande sker "Top down". Reglerna tas normalt fram för att reglera stora systemviktiga

aktörer. I ett första skede analyseras endast konsekvenserna utifrån detta perspektiv, vilket ytligt sätt kan framstå som tillräckligt. När regelstrukturen sedan i praktiken är satt utvidgas tillämpningsområdet till samtliga aktörer oberoende av storlek. Möjligheten att i detta senare skede påverka utformningen är ofta begränsad och lösningen blir därför att tillföra generella skrivningar om "proportionalitet" till de för specialiserade eller mindre aktörer icke ändamålsenliga EU reglerna. En lösning på detta problem är att redan från början göra en konsekvensbedömning utifrån ett förväntat vidare tillämpningsområde. Även s.k. "knock on" effekter bör analyseras. Görs en sådan vidare (knock on) analys initialt kan reglerna redan från början utformas mer progressivt med hänsyn till företag av mindre storlek och specialiserad inriktning.

Det är svårt att förstå varför kraven på analys ställs lägre när reglerna beslutas på EU-nivå. De som förhandlar på Sveriges räkning behöver rimligen vara väl informerade om vilka effekter som kan förväntas av olika politiska initiativ för att kunna förhandla effektivt. Det finns annars en påtaglig risk för brister i EU-regleringen som svårligen kan avhjälpas på nationell nivå. Det måste därför säkerställas att det under hela EU-processen finns ett strukturerat arbete för att bland annat fånga upp problem, lämpliga lösningar och bedömningar av effekter på svenska förhållanden. I det arbetet är det centralt att viktigt att olika intressenters, inte minst de mindre företagens, synpunkter inhämtas, vilket för närvarande knappast sker på något systematiskt sätt och tyvärr ofta inte alls.

Finansbolagen har noterat att förslag om s.k. EU-beredningsgrupper som tillsätts på ett mycket tidigt stadium föreslogs redan 2016 av utredningen EU på hemmaplan (SOU 2016:10). En mer formell och regelstyrd ordning skulle göra konsekvensutredandet mer systematiskt och effektivt. Experter eller sakkunniga kan tidigt peka ut frågor eller områden där konsekvenser kan förväntas och som därmed behöver analyseras djupare inom ramen för konsekvensutredningen. Tidiga analyser kan också föras in i EU processen och i bästa fall påverka den. Den svenska ordningen att tillsätta utredningar med experter eller sakkunniga för att börja utreda konsekvenserna först när det är klappat och klart på EU-nivå och när regleringen ska implementeras i svensk lag eller reglering, framstår som ineffektiv och helt bakvänd.

När det gäller utredningar som har i uppdrag att föreslå hur EU-lagstiftning bör genomföras i svensk rätt är dessa alltför ofta osjälvständiga redogörelser för innehållet i konsekvensutredningar som gjorts på EU-nivå. En mer självständig bedömning av effekter på den svenska marknadens olika aktörer och svenska förhållanden i övrigt saknas inte sällan. En möjlig, men inte godtagbar, förklaring är det inte uppfattas som meningsfullt att lägga ner tid på något som redan är beslutat på EU nivå och som därmed måste expedieras, närmast oavsett konsekvenser.

Regeringens beredningsarbete

Promemorians förslag ska gälla för statliga förvaltningsmyndigheter, kommittéer och särskilda utredare. Några förslag lämnas dock inte för regeringkansliets beredningsarbete. Enligt Finansbolagen bör, för att systemet ska bli ändamålsenligt och effektivt kravet på konsekvensutredningar även omfatta regeringens beredningsarbete.

FINANSBOLAGENS FÖRENING

Lars Zacharoff

Per Holmgren